

Bilag III.

Finansministeriet.

København, den 22. Februar 1904.

Bornholmske Ejendomsbesiddere, der eje Gaarde eller Dele af Gaarde, hvis Landgilde Staten paastaas i sin Tid at have afhændet til private, have i et hertil indgivet Andragende, som ligelydende er sendt til Folketinget, anholdt om, at der ved Ordningen af Skatteforholdene paa Bornholm ogsaa maa blive taget Hensyn til denne saakaldte „Proprietærskyld“. Om Finansministeriets Stilling til dette Spørgsmaal skal man i Forbindelse med Skrivelse herfra af 17. d. M. meddele følgende:

Det maa anses for urigtigt, naar samtlige Andragere gøre gældende, at de Afgifter, der nu svares af deres Gaarde til private eller tidligere have været svarede, men nu ere købte til Gaardene, oprindelig have været erlagte til Staten og i sin Tid ere afhændede af denne. Det forholder sig nemlig saaledes, at en betydelig Del af de Gaarde, som i Jordebogen af 1696 staa opførte med Afgifter, der erlægges til private Personer, aldrig have eller i alt Fald ikke kunne oplyses at have tilhørt Staten; de maa derimod antages at have været private Fæstegaarde, hvis Afgifter til Proprietæren oprindelig have haft Karakteren af Fæsteafgifter, hvilke Afgifter ved Gaardenes Afhændelse i sin Tid vedbleve at hvile paa dem. Saa vidt det kan ses, gælder dette om Afgifterne af alle de paa Amtstuen Liste der fulgte med Skrivelsen af 17. dennes, opførte Vornedgaarde, alene med Undtagelse af en mindre Del af „Proprietærskylden“ af den 1ste Vornedgaard i Aaker Sogn.

Til yderligere Oplysning om det anførte skal man vedlægge en Ekstrakt-afskrift af den i 1ste Revisionsdeparterement opbevarede „Forklaringsbog“ til Jordebogen af 1691 med Hensyn til de deri indeholdte Oplysninger angaaende „fri Vornedgaarde“.

Med Hensyn til de øvrige Gaarde maa det efter de Oplysninger, som foreligge, antages, at de omhandlede Afgifter oprindelig have været ydede til Kongen og ere af væsentlig samme Karakter og Oprindelse som de Afgifter, der i Henhold til Jordebogen af 1696 endnu svares til Staten af andre Ejendomme; at hine Afgifter nu ydes til private, er grundet paa, at Retten til Afgifterne i sin Tid er afhændet eller pantsat af Staten.

Som det imidlertid vil fremgaa af Amtstuefortegnelserne, svares „Proprietærskylden“ ikke af adskillige af disse Gaarde, idet Afgifterne ofte for meget lang Tid siden ere indkøbte af Gaardens Ejer og senere ikke særskilt afhændede fra Gaarden, hvortil kommer, at man i flere Tilfælde endog ikke har været i Stand til at oplyse, hvori Afgifterne skulle bestaa.

Det Antal Gaarde, hvoraf der endnu betaales en Afgift, der i sin Tid blev svaret til Staten, er ca. 20.